

**ЗА ПОНЯТИЕТО „ПРЕДПРИЕМАЧ“ – ПРАВНИ АСПЕКТИ
В КОНТЕКСТА НА ДИРЕКТИВА (ЕС) 2019/1023
И НА ПРЕДЛАГАНИТЕ ПРОМЕНИ
В ТЪРГОВСКИЯ ЗАКОН**

*Гл. ас. д-р Виолета Владова-Иванова
Икономически университет – Варна*

**ON THE CONCEPT OF ENTREPRENEUR –
LEGAL ASPECTS
IN THE CONTEXT OF DIRECTIVE (EU) 2019/1023
AND THE PROPOSED
CHANGES IN THE COMMERCE ACT**

*Chief Assist. Prof. Violeta Vladova-Ivanova, PhD
University of Economics – Varna*

Резюме: През 2022 г. в Народното събрание на Република България е внесен Законопроект за изменение и допълнение на Търговския закон, в който се предвиждат сериозни промени в материята на несъстоятелността и стабилизацията. Настоящият доклад си поставя за цел да разгледа част от предложените промени – тези, които се отнасят до въвеждане на понятието „предприемач“ в ТЗ и неговото легално дефиниране. На основа на извършения анализ се правят обосновани изводи и предложения.

Ключови думи: предприемач, легално определение, несъстоятелност на предприемача

Abstract: In 2022, a draft law was submitted in the National Assembly of Republic of Bulgaria for amendment and addition of the Commerce Act, which plans serious changes in the matter of bankruptcy and stabilization. The purpose of this article is to examine some of the proposed changes - those that refer to the introduction of the term entrepreneur in the Commerce Act and its legal definition. Reasonable conclusions and proposals are made on the basis of the performed analysis.

Key words: entrepreneur, legal definition, bankruptcy of the entrepreneur

Doi: <https://doi.org/10.36997/LBCS2022.20>

Въведение

България е изправена пред необходимостта да завърши реформата в нормативната уредба на несъстоятелността, в която все още „липсват важни законодателни елементи“⁹². Следва да се предприемат мерки в изпълнение на дадените на Република България препоръки и за преодоляване на слабостите в правната регламентация, като промените в националната рамка следва да бъдат съобразени и със съответните актове на Европейския съюз. Именно с такава идея и насока е внесеният в Народното събрание Законопроект за изменение и допълнение на Търговския закон (Законопроект за изм. и доп. на ТЗ)⁹³, който предвижда важни промени в материята на несъстоятелността с оглед цялостно подобряване на ефективността на рамката за несъстоятелност и стабилизация в България.

Едно от съществените въведения, което се цели, е промяната на парадигмата по отношение на възможността да се открива производство по несъстоятелност за физически лица, които са в неплатежоспособност, но не са търговци. Действащото българско законодателство към този момент не предвижда такава възможност, което предизвиква редица социални и икономически проблеми. Това е причината да се предлага правна уредба, която да запълни празнотата и която не само е в съответствие с Директива (ЕС) 2019/1023⁹⁴, но и като цяло е в съответствие с утвърдената в Европейския съюз „тенденция за създаване на минимални стандарти за сигурност на правата на гражданите от страните членки и гарантиране на инвестициите“ (Цветковска, М. 2021: 155). Промяната се търси чрез:

---

⁹² Проблемът е очертан в Доклад за България за 2019 г. на Европейската комисия, включващ задълбочен преглед относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси, с. 20, 24, 27 (https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/2019-european-semester-country-report-bulgaria_bg.pdf, 10.10.2022).

⁹³ Законопроект за изменение и допълнение на Търговския закон (<https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/164302> и <https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/164373>).

⁹⁴ Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 година за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32019L1023>).

- предложение за допълнение на ТЗ⁹⁵ с нова правна уредба относно несъстоятелност на предприемача, производство по опрощаване на задълженията му, както и производство по стабилизация на предприемача;
- предложение за приемане на нов Закон за несъстоятелност на физическите лица⁹⁶, с който да се уредят условията и реда за погасяване на задължения след откриване на производство по несъстоятелност на физически лица – неплатежоспособни добросъвестни длъжници, които не са търговци или предприемачи (т.е. не упражняват търговска дейност, стопанска дейност, занаят или свободна професия).

Целта на настоящия доклад е да разгледа част от предлаганите промени – тези, които се отнасят до въвеждане на понятието „предприемач“ в ТЗ и неговото легално дефиниране. За постигането на тази цел авторът си поставя **следните задачи**: а) да разгледа понятието „предприемач“ в контекста на Законопроекта за изм. и доп. на ТЗ и на относими актове на Европейския съюз – основно Директива (ЕС) 2019/1023; б) на основа на извършения анализ да се направят обосновани изводи и предложения.

Актуалността на темата се обуславя от необходимостта да се създаде съвременна, синхронизирана с европейските стандарти и главно ефективна и работеща регламентация на превантивно реструктуриране на жизнеспособните предприятия с финансови затруднения. Това включва и създаване на възможност за предприемачи – физически лица, които нямат качеството търговец, да искат образуване на производство по реструктуриране на дейността си, производство по несъстоятелност и производство за опрощаване на техните задължения.

Изложение

1. Накратко за необходимостта от законодателна промяна

Българският законодател подхожда консервативно към уредбата на несъстоятелността от гледна точка на субектите, спрямо кои-

⁹⁵ Законопроект за изменение и допълнение на Търговския закон с вносител МС (<https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/164302> и <https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/164373>).

⁹⁶ Предложен за обществено обсъждане Проект на Закон за несъстоятелността на физическите лица (<https://strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=7152>).

то тази уредба се прилага. Действащият ТЗ предвижда възможност производството по несъстоятелност да се прилага само за търговци, като от това положение има само три изключения, регламентирани в разпоредбите на чл. 609, чл. 610 и чл. 611 от ТЗ, отнасящи се до откриване на производство по несъстоятелност при скрито съучастие, при починал или заличен едноличен търговец, при неограничено отговорен съдружник (Тянкова, Я. 2010: 16)⁹⁷.

Новите реалности правят този по-консервативен подход остарял, от една страна, предвид постановките на редица европейски актове, а от друга страна, предвид назрялата обществена необходимост от промяна.

Първо, в Европа е налице цялостен процес за хармонизация на страните членки, насочен към осигуряване на правни регламенти за защита на добросъвестните предприемачи (Бъчварова, М. 2019: 256). Още през 2014 г. Европейската комисия излиза с препоръка за нов подход към фалита и несъстоятелността на предприятията. Тя представя набор от общи принципи по отношение на националните производства по несъстоятелност, като целта е жизнеспособните предприятия да бъдат насърчавани да се реструктурират на ранен етап, за да се избегне тяхната несъстоятелност. Така в областта се приемат редица актове, като например Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета, насочен към трансграничните производства по несъстоятелност, Директива (ЕС) 2017/1132 за реструктурирането и несъстоятелността, Директива (ЕС) 2019/1023 за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132.

Видно от първото съображение на Директива (ЕС) 2019/1023, тя цели да се подпомогне доброто функциониране на вътрешния пазар и да се премахнат пречките пред свободното движение на капитали и свободата на установяване, произтичащи от разлики между националните законодателства и производствата по превантивно реструк-

---

⁹⁷ В монографията: Несъстоятелност на лица – нетърговци, авторът Я. Тянкова подробно разглежда и анализира хипотезите, които са изключение от принципа за откриване на производство по несъстоятелност само спрямо лице, което е търговец (вж. с. 101-238).

туриране, несъстоятелност, опрощаване на задължения и забрана за осъществяване на дейност. За премахването на пречките следва да се гарантира, че:

- жизнеспособните предприятия и предприемачи с финансови затруднения разполагат с достъп до ефективни национални рамки за превантивно реструктуриране, които им позволяват да продължат да осъществяват дейност;

- почетените несъстоятелни или свръхзадължнели предприемачи могат да се възползват от пълно опрощаване на задълженията след разумен срок, като по този начин им се даде втори шанс, и

- ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения се подобрява, по-специално чрез скъсяване на тяхната продължителност.

Следва да се отбележи, че нашата страна изостава от общите тенденции в областта на несъстоятелността, тъй като сме „запазили напълно непроменен принципа за търговската несъстоятелност (в тесния смисъл на думата), свеждайки го до ограничен кръг лица, притежаващи търговско качество“ (Тянкова, Я. 2010: 244).

На второ място, следва да се има предвид обществената необходимост от нов подход. Липсата на правна рамка за несъстоятелност на предприемачите – нетърговци, у нас, чрез която да се осигури спасяването на жизнеспособните длъжници води до негативни социални и икономически последици. Могат да се обобщят следните основни проблеми:

- Когато предприемачите – нетърговци, имат финансови затруднения във връзка с дейността си, обикновено се налага да я спрат или прекратят поради невъзможност да погасят съществуващите си задължения.

- Те не разполагат с възможността да искат образуване на производство по реструктуриране на дейността си, производство по несъстоятелност и производство за опрощаване на техните задължения.

- Водените срещу тях от различни кредитори множество съдебни и индивидуални изпълнителни производства затрудняват и възможността за постигане на общо споразумение с кредиторите за едновременно и справедливо удовлетворяване на вземанията.

Следователно, предвид изложеното, можем да направим извод, че промяната в нашето законодателство – в посока към разширяване на кръга от лица, спрямо които може да се открие производство по

несъстоятелност, както и да се приложат производства по стабилизация и по опрощаване на задълженията – е наложителна, с оглед на правна и икономическа сигурност на лицата.

2. Понятието „предприемач“

Понятието „предприемач“ има френски произход и в основата му е френският глагол *entreprendre*, който означава „да предприема“. Концепцията за предприемача като субект, който организира начинание, възползвайки се от дадена възможност да реализира добра идея на пазара и поема риска от тази дейност, съществува много отдавна, но се счита, че „дефинирането на понятието „предприемач“ и неговото въвеждане в терминологичната система на икономическата теория“ (Терзиев, В., Николова, Н. 2016) е направено за първи път през VIII и се дължи на Ричард Кантильон. Той определя предприемача като лице, действащо в условията на риск. От този период до днес са обособени множество теории и концепции от икономическа гледна точка във връзка с предприемачеството, но няма общо определение, което да е еднакво приложимо към всички сектори на икономиката, също така съществуват и множество определения на понятието „предприемач“, които разкриват различни аспекти от неговата същност (Асенова, М. 2016: 39).

По отношение на **юридическата гледна точка към понятието „предприемач“**, на първо място следва да разгледаме **присъствието му в българското право**.

Можем да го намерим още в Търговския закон от 1897 (отм.) и ЗЗД от 1892 г. (отм.), като и в двата акта понятието се споменава, без да се дефинира. В ЗЗД (отм.) понятието се съдържа в глава трета „Наем на работа“, в контекста главно строителни дейности при регламентацията на „договора за наем на предприемач“⁹⁸, който е с еквивалент договора за изработка в сега действащия ЗЗД. В отменения ТЗ понятието се съдържа в чл. 279, т. 2. Разпоредбата се отнася до определянето на спекулативната продажба като търговска сделка, а лицето, което я извършва, е названо предприемач. Изводът, който можем да направим, основавайки се на тези разпоредби, е, че в миналото понятието се е схващало като по-широко от понятието търговец и под предприемач явно се разбира субект, който може да е както

⁹⁸ Виж чл. 386 и чл. 396-402 ЗЗД от 1892 г. (отм.).

физическо, така и юридическо лице, като той може да притежава търговско качество, но може и да няма такова.

В действащите ЗЗД и ТЗ понятията „предприемач“, „предприемачество“ и „предприемаческа дейност“ изобщо не се използват. В Закона за предприятията на социалната и солидарната икономика (ЗПССИ) обаче намираме определение на термина „социално предприемачество“. В §1, т. 6 от ЗПССИ то се дефинира като форма на предприемачество, която съвместява стопанска дейност с преследването на социални цели, в резултат на което се произвежда социална добавена стойност. Даденото легално определение определя социалното предприемачество като вид предприемачество. Следователно то съдържа в себе си, освен специфичните белези на вида, също и родовите белези на предприемачеството изобщо. В специализираната литература такава диференциация е правена (Павлевчев, Н. 2019), като в резултат авторът подробно анализира и обосновава извежда определящи предприемачеството характеристики. Накратко те са следните:

- предприемаческата дейност винаги е една целева, креативна дейност, насочена към създаването на резултат с практическа полезност;
- тя е стопанска дейност;
- предприемаческият характер на дейността обаче по необходимост изисква резултатите от нея да са предназначени за пазара, а не за задоволяване на лични потребности на предприемача;
- предприемачът упражнява дейността си под формата на предприятие.

В обобщение, „предприемаческата дейност е понятие, в рамките на което попада търговската дейност. Същата е вид предприемаческа дейност, защото отговаря на всички белези на предприемаческата дейност“ (Павлевчев, Н. 2019). Предприемаческата дейност е по-широко понятие от понятието търговска дейност и субектите, които извършват предприемаческа дейност, могат да са както търговци, така и други субекти, които нямат търговско качество – например занаятчи, които също извършват стопанска дейност.

Важно е да отдадем значение и на **европейското разбиране за предприемачество**, тъй като предложението за въвеждане на понятието „предприемач“ чрез Законопроекта за изм. и доп. на ТЗ е именно по причина хармонизиране на българското законодателство

с европейските изисквания в областта на несъстоятелността и реструктурирането.

Според традиционната гледна точка, предприемачеството е дейността на частни лица, които създават и развиват предприятие, водени от икономически цели и печалба. Но според съвременното европейско разбиране, предприемачеството трябва да се разглежда в по-широка перспектива⁹⁹.

Европейската комисия дава следното определение на предприемачеството: „Предприемачеството е способността на личността да претворява идеите в дела. То включва изобретателност, новаторство и поемане на риск, както и способността да се планират и управляват проекти за постигането на цели...“¹⁰⁰.

Според Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Творчество и предприемачество: механизми за излизане от кризата“ (2011/С 48/09)¹⁰¹, в Европа под предприемачество обикновено се разбира новосъздадени предприятия, малки и средни предприятия, секторите на предприятията с търговска цел и на социалните предприятия. Предприемачеството е „способността на личността да претворява идеите в дела“. То включва: творчество, иновации и поемане на рискове; способност за планиране и управление на проекти, за да бъдат постигнати определени цели; способност за възползване от предлагашите се възможности; основа за по-специфични знания и умения, необходими за извършването на социална или търговска дейност.

Като извод от цитираните европейски документи можем да посочим, че предприемаческата дейност представлява осъществяване на някаква стопанска дейност чрез създаване на предприятие, отличава се с творчество, иновации и поемане на рискове, чиито резултати се дължат както на начина на организация, така и на личностните качества на субекта, предприел дейността. Освен това е важно да се

---

⁹⁹ Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предприемаческият дух и Лисабонската програма“ (2008/С 44/20), 16.2.2008 г. (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52007IE1460&from=SV>). Виж т. 3 Общи забележки, подточка 3. 3

¹⁰⁰ Пак там, т. 2. Въведение, подточка 2. 2.

¹⁰¹ Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Творчество и предприемачество: механизми за излизане от кризата“ (2011/С 48/09) (<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:048:0045:0050:BG:PDF>).

отбележи, че тези резултати „представляват полезна, добавена стойност“ (Павлевчев, Н. 2019).

Предприемачът е субект, осъществяващ предприемаческата дейност. В чл. 21, ал. 1, т. 9 Директива (ЕС) 2019/1023 дефинира за своите цели това понятие по следния начин: „предприемач“ означава физическо лице, което упражнява търговска дейност, стопанска дейност, занаят или професия.

Както вече споменахме, идеята на Директива (ЕС) 2019/1023 е да се премахнат пречките за упражняването на основни свободи, като свободното движение на капитали и свободата на установяване, като се гарантира, че жизнеспособните предприятия и предприемачи с финансови затруднения разполагат с достъп до ефективни национални рамки за превантивно реструктуриране, които им позволяват да продължат да осъществяват дейност и че почтените несъстоятелни или свръхзадължнели предприемачи могат да се възползват от пълно опрощаване на задълженията след разумен срок, като по този начин им се даде втори шанс. В същото време у нас се констатира изобщо липса на правна рамка за несъстоятелност на физическите лица – не-търговци, чрез която да се осигури спасяването на жизнеспособните длъжници, поради което предприемачите – физически лица, които не са търговци, не разполагат с възможност да искат образуване на производство по реструктуриране на дейността си, производство по несъстоятелност и производство за опрощаване на техните задължения.

Предвид запълването на тази празнота и необходимостта от хармонизиране на нашата национална правна уредба с европейските стандарти се предлага **Законопроект за изм. и доп. на ТЗ**, който е **подготвен в изпълнение на целите и изискванията на Директива (ЕС) 2019/1023**. В Законопроектът се предвижда в ТЗ да се създадат: глава петдесет и втора „а“ „Несъстоятелност на предприемача“; глава петдесет и втора „б“ „Производство по опрощаване на задължения“; глава петдесет и девета „Производство по стабилизация на предприемача“.

Предвид предлаганите допълнения към ТЗ, е очевидна необходимостта от дефиниране на понятието „предприемач“, тъй като той се явява субект, спрямо който ще се прилагат урежданите в тези глави производства. Това е направено в Законопроекта в Глава петдесет и втора „а“ „Несъстоятелност на предприемача“, Раздел I „Общи положения“, чл. 760а, като разпоредбата е озаглавена „Предприемач“.

Според нея предприемач по смисъла на този закон е всяко физическо лице, упражняващо стопанска дейност, занаят или професия, доколкото неговото предприятие по предмет и обем не изисква воденето на делата по търговски начин“. В чл. 760б се дефинира и понятието „предприятие на предприемача“, като „съвкупност от права, задължения и фактически отношения във връзка с упражняваната от него стопанска дейност, занаят или професия“.

От дадените определения могат да се извлекат основни характеристики на предприемача:

- той се определя задължително като физическо лице;
- това физическо лице осъществява дейност, която е стопанска, занаят или професия;
- това лице организира дейността си в предприятие;
- предприятието на предприемача е съвкупност от права, задължения и фактически отношения във връзка с упражняваната от него стопанска дейност, занятие или професия, но не изисква воденето на делата по търговски начин.

На основа изложеното могат да се споделят някои съображения относно предлаганите дефиниции. Следва да се има предвид, както вече отбелязахме в настоящото изследване, че предприемаческата дейност е понятие по-широко от търговска дейност и тя може да включва в себе си и търговска дейност. Следователно предприемачът може да бъде и търговец, тъй като той самият избира правноорганизационната форма, в която да „институционализира“ дейността си. Например субекти на социалната и солидарна икономика, като форма на предприемачеството, са кооперациите, юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност, като и социалните предприятия, като последните могат да са в различна правноорганизационна форма (аргум. от чл. 5 и §1, т. 5 ДР от ЗПССИ). Глава петдесет и втора „а“ обаче, от една страна, е озаглавена „несъстоятелност на предприемач“, а от друга страна – в нейните разпоредби като предприемачи са определени единствено физически лица, които не са търговци. Изводът е, че понятието за предприемач по Законопроекта за изм. и доп. на ТЗ е с по-тесен обхват, при това включително в сравнение с Директива (ЕС) 2019/1023. При положение че разпоредбата е дефинитивна, излиза, че само субектите, включени в нейния обхват, са предприемачи.

Този подход евентуално може да бъде обяснен с факта, че по отношение на търговците вече съществува детайлна уредба относно несъстоятелността и поради това предложената нова глава обхваща само физическите лица – нетърговци, образували предприятие за осъществяване на стопанска дейност, занаят или професия. Въпреки това, по мнение на автора, този аргумент не е достатъчен, за да оправдае изключването на търговците от понятието „предприемач“. Законопроектът се нуждае от корективна намеса и допуснатата неточност следва да бъде избегната, като се уточни по подходящ начин, че легалното определение дефинира само определени видове предприемачи и то за нуждите на регламентиранията производства по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения.

Заклучение

Въз основа на разгледаната в изложението постановка по въпроса за фигурата на „предприемача“ и предвид предложението за легално въвеждане и дефиниране на това понятие чрез внесен Законопроект за изменение и допълнение на Търговския закон, могат да се направят следните изводи и предложения:

➤ Предлаганите със Законопроекта допълнения към ТЗ, касаещи фигурата на предприемача, се предприемат със стремеж за усъвършенстване на националната уредба в областта на превантивното реструктуриране и несъстоятелността при осигуряване на съответствие с изискванията на Директива (ЕС) 2019/1023. При липсата изобщо на правна рамка за несъстоятелност на физическите лица – нетърговци у нас, включително и за предприемачите – физически лица, които нямат търговско качество, промените ще запълнят една съществуваща законова празнота. Като цяло те могат да се преценят като положителни, тъй като са в посока към разширяване на кръга от лица, спрямо които може да се открие производство по несъстоятелност и да се приложат производства по стабилизация и по опрощаване на задълженията, а промяната в тази посока е наложителна.

➤ Промяната ще се отрази положително в следните направления:

- по-добро функциониране на вътрешния пазар;
- премахване на пречки за упражняването на основни свободи, като свободното движение на капитали и свободата на установяване, чрез подобряване на правната рамка и приближаването ѝ до постановките на

ЕС във връзка с несъстоятелността на физическите лица – нетърговци;

- преодоляване на правна несигурност у лицата чрез регламентиране на възможности за опрощаване на задълженията и за стабилизация, което им дава и възможност за втори шанс при желание отново да се включат в стопанския живот;

- подобряване на правораздаването – чрез оптимизиране в едно производство на множеството отделни производства срещу неплатежоспособния предприемач.

➤ Въпреки положителните моменти са допуснати и слабости по отношение дефинирането на понятието „предприемач“. Според предложението в Законопроекта определение, понятието има по-тесен обхват, включително в сравнение с Директива (ЕС) 2019/1023, защото включва единствено физически лица, които нямат качеството търговец и тъй като разпоредбата е дефинитивна, заключението е, че по смисъла на ТЗ само субектите, посочени в нея, следва да се считат за предприемачи. Предвид изложеното, считаме за необходима корективна намеса – в съответните разпоредби да се уточни по подходящ начин, че легалното определение дефинира само определени видове предприемачи и то за нуждите на производствата по несъстоятелност, стабилизация и опрощаване на задължения.

Използвана литература:

1. Асенова, М. (2016). Предприемаческата дейност в алтернативния туризъм. // Управление и устойчиво развитие, №5, с. 37-42 (http://oldweb.ltu.bg/jmsd/files/articles/60/60-06_M_Asenova.pdf, 12.10.2022).

2. Бъчварова, М. (2019). Законодателен модел за преодоляване неплатежоспособността в България – състояние и перспективи. // Известия на Центъра за стопанско-исторически изследвания: Т. 4. Кризи и стопанско развитие през вековете, Варна: Център за стопанско-исторически изследвания, №4, с. 250-262.

3. Павлевчев, Н. (2019). „Търговска“ и „предприемаческа“ дейност и съотношението им с участието в търговско дружество. // Правна мисъл, №2, с. 85-107 (https://www.challengingthelaw.com/targovsko-pravo/predpriemacheska-targ-deinost/#_ftn36, 12.10.2022).

4. Терзиев, В., Николова, Н. (2016). Теоретико-методологически проблеми на предприемачеството (Theoretical and Methodological

Problems of the Entrepreneurship (July 2016) (<https://ssrn.com/abstract=3157523> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3157523>, 12.10.2022).

5. Тянкова, Я. (2010). Несъстоятелност на лица-нетърговци. София: Сиела, ISBN 978-954-28-0721-6.

6. Цветковска, М. (2021). Производство по стабилизация на търговеца – предпоставки и практически проблеми при приложението му. .. Правото и бизнесът в съвременното общество. Сборник с доклади. Варна: Наука и икономика, с.154-163.

7. Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 година за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32019L1023>).

8. Доклад за България за 2019 г. на Европейската комисия, включващ задълбочен преглед относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/2019-european-semester-country-report-bulgaria_bg.pdf).

9. Законопроект за изменение и допълнение на Търговския закон (<https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/164302>, както и <https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/164373>).

10. Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предприемаческият дух и Лисабонската програма“ (2008/С 44/20), 16.2.2008 г. (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52007IE1460&from=SV>).

11. Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Творчество и предприемачество: механизми за излизане от кризата“ (2011/С 48/09) (<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:048:0045:0050:BG:PDF>).

За контакти:

Гл. ас. д-р Виолета Вladoва-Иванова
Икономически университет – Варна
Катедра „Правни науки“
E-mail: violetavladova@ue-varna.bg